

Včelaření v Lotyšsku

Obr. 1: Inseminační specialista včelařka Agnese Smilga-Spalvina a včelař Janis Purins z Lotyšska

Zdravíme vás, čeští včelaři!

V Lotyšsku jsme letos měli 25. února první jarní prolet. Jarní kontrola proběhla začátkem dubna, ale s ohledem na povětrnostní podmínky tomu bývá i jinak. Takže nyní vám můžeme trochu představit včelaření v Lotyšsku. Autory tohoto článku jsou jeden z největších chovatelů včel v Lotyšsku Janis Purins z farmy ZS Jaunspieki a specialista na instrumentální inseminaci Agnese Smilga-Spalvina (obr. 1). Oba autoři spolupracují a rozvíjejí šlechtitelskou práci s 1000 včelstvy a čtyřmi rasami: *Am. ligustica*,

Am. carnica, *Am. carpathian* a *Buckfast*.

Lotyšsko má přibližně 3,6 tisíce včelařů, kteří chovají 105 tisíc včelstev a produkují 2,45 tisíce tun medu ročně (údaje z roku 2023 Lotyšského svazu včelařů). Zavčelení je v Lotyšsku 1,6 včelstva na km². Významnými zdroji nektaru jsou lesy, které pokrývají 51 % území Lotyšska. Nejčastějšími plodinami pro opylování jsou řepka, pohanka, bobrovní, jabloně, borůvky aj. Včelaři vytácejí různé druhy jednodruhových medů, např. lipový med, pampeliškový med, jabloňový med, řepkový med, pohankový

Pro červnové Včelařství jsem pro vás připravil krátký náhled o včelaření v Lotyšsku. Autory jsou včelaři ze včelí farmy ZS Jaunspieki, kterým dodávám již několik let kraňské matky. Ač je Lotyšsko vystaveno nepříznivým klimatickým vlivům, včelám se tam daří. Posuďte sami.

Ing. Pavel Cimala

med, vřesový med, atd. V roce 2023 dominoval kvalitní medovicový med.

V Lotyšsku se používají různá plemena včelích matek: *Am. carnica*, *Am. carpathian*, *Am. ligustica*, *Am. mellifera* a *Buckfast*. Nejoblíbenější jsou včelí matky Buckfast, ale ve východní části Lotyšska jsou kvůli delším zimám více využívána včelstva *A.m.carnica*. Jsme velmi spokojeni se matkami *Carnica Cimala*. Mají nízký sklon k rojení, vytvářejí silná včelstva, jsou mírná a zimují velmi dobře. Naše včelstva loni ukončila plodování v listopadu.

Příprava včelstev na zimu a krmení probíhá obvykle v září a první polovině října. Od listopadu do ledna jsou včelstva obvykle bez plodu. Chladné počasí a hustá sněhová pokrývka obvykle vydrží až do dubna (obr. 2). Zimy se každý rok mění; například letos byla relativně mírná, ale s několika chladnými rekordy. Na začátku ledna se ve středním Lotyšsku denní teplota vzduchu pohybovala od -11 °C do -26 °C. Délka zimy se na celém území liší o dva týdny. Západní část, blíže k Baltskému moři, zažívá mírnější zimy a chladnější léta než východní část. Loňské léto bylo horké a suché, denní teploty se udržely několik týdnů nad +30 °C.

Obr. 2: Včelnice v zimě

Obr. 3: Lotyšský stojící úl

Obr. 5: Medník Lotyšského stojícího úlu

Obr. 6: Zavíčkovaný panenský medový plást

Obr. 4: Oddělek na konci léta

Vývoj včelstev se obnovuje koncem března a začátkem dubna, kdy se v přírodě objeví první pyl a nektar (vrby). Vrchol produkce nektaru nastává v květnu a červnu. Obecně v červenci a srpnu chybí nektar. V červenci kvete mnoho nektarodárných rostlin, které vysévají včelaři, např. svazenka a brutnák. V srpnu poskytuje nejvíc nektaru pohanka a vřes.

V Lotyšsku se používají různé typy úlů: polystyrenové úly z Finska a Polska, dřevěné vícenástavkové úly, úly norského typu, vlastnoručně vyrobené úly v různých velikostech a tradiční Lotyšský stojící úl. Lotyšský stojící úl má dno, plodiště, dva medové nástavky a střechu (obr. 3).

V plodišti jsou použity rámký Dadan-Blatt (435 mm × 300 mm) s horní lištou 465 mm a plástovou roztečí 37 mm. Kapacita plodiště Lotyšského stojícího úlu je 15 rámků. V mednících se používají speciální dřevěné nástavky s kapacitou 12 plástů. Velikost medníkových rámků je 435 mm × 145 mm, horní lišta je 465 mm a meziplástová rozteč je 45 mm (obr. 5). Při větší meziplástové rozteči mají medové plásty hluboké buňky a větší kapacitu, ale včely med víčkují později. Objem plodového tělesa stojatého úlu je 81,7 litru. V silném včelstvu se objem osazeného včelstva může během sezóny ztrojnásobit. Tyto úly jsou masivní, přemístitelné jen dvěma osobami. Jsou však velmi vhodné pro stacionární včelíny, odolnější proti poškození lesní zvěří a při větrném počasí stabilnější než polystyrenové úly.

Včelařské metody, typy úlů, plemena včel atd. se mezi včelaři velmi liší. Nejlepší volbou je ta, se kterou se včelař cítí nejpohodlněji a dokáže pracovat neefektivněji. Přejeme vám sladkou sezónu 2024!

Janis Purins a Agnese Smilga-Spalvina, Lotyšsko
Překlad: Ing. Pavel Cimala
www.vcelimed.cz
www.carnica-cimala.com